

На основу члана 13. став 4. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени Гласник РС“ бр. 10/13, 142/14 и 103/15) и члана 46. став 1. тачка 5. Статута општине Прибој („Службени лист општине Прибој“ бр. 12/08), Скупштина општине Прибој, по претходно прибављеној сагласности Министарства пољопривреде и заштите животне средине, на седници одржаној _____ године, донела је:

**ПРОГРАМ МЕРА ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ
ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ
И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА
ОПШТИНЕ ПРИБОЈ ЗА 2017. ГОДИНУ**

Јануар 2017.

САДРЖАЈ

I ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ

ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА	2
Анализа постојећег стања	2
Стање и трендови у руралном подручју	4
Показатељи развоја пољопривреде	6
ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА	9

II ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА11

2.1. Назив и шифра мере: <u>100.1 Регреси</u>	11
2.2. Назив и шифра мере: <u>100.2 Кредитна подршка</u>	13
2.3. Назив и шифра мере: <u>101 Инвестиције у физичку имовину</u> <u>пољопривредних газдинстава</u>	16

III ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА20

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

1.1. Географске и административне карактеристике

Општина Прибој се налази у југозападном делу Републике Србије, на тремеђи Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине (односно Републике Српске). Прибој је смештен у левкастом проширењу Лимске котлине коју окружују планине Побигеник и Црни Врх. Град се наслања на обале Лима са обе стране у дужини од око 5 km. Површина општине Прибој је 553 km². У административном погледу Прибој је општински центар са 14 месних заједница, 33 насеља и 24 катастарске општине. Просечна густина насељености је 49 становника/km². Општина Прибој налази се у региону Шумадије и Западне Србије, а према организацији републичке управе по управним окрузима припада Златиборском округу, од чијег је центра, Ужица, удаљена око 70 km. Општина Прибој има изразито планински карактер – најнижа надморска висина је 385 m, док је највиша 1500 m, а припада старовлашком делу Србије.

1.2. Природни услови и животна средина

Рељеф: Рељеф је претежно брдовит и веома дисециран већим бројем речица и притока. Све то чини да обилује великим бројем нагиба разног степена на којима су земљишта и дубином профила и другим особинама веома различита. Овакав рељеф чини земљиште неуједначеним и нестабилним, што је особито уочљиво на њивама и у проређеној храстовој шуми где ерозија не дозвољава да се створи дубљи слој генетички добро развијеног земљишта. Од савремених ерозивних процеса, на овом подручју заступљени су: водна ерозија, клизишта и скипари. Водна ерозија представља доминантан процес, који практично захвата велики део територије. Интензитет ерозије зависи од начина искоришћавања земљишта и степена нагиба терена.

Педологија: Општина Прибој јужном и западном делу Србије, чији се земљишни покривач карактерише врло разноврсним педолошким покривачем. Најзаступљеније земљиште је смеђе скелетоидно земљиште на дијабазу. Формирано је на брдско-планинској конфигурацији у условима влажније климе која је карактеристична за подручје западне Србије. Иако је дијабаз, па према томе и његов детритус базичног карактера због обилније влажности долази до релативно брзог испирања базе и до закисељавања новонасталога земљишта. У морфолошком погледу ово земљиште је доста неуједначеног карактера и хетереогено. Смеђе скелетоидно земљиште на дијабазу у садашњим приликама је углавном под вегетацијом шуме и траве. Иако је терен веома изломљен и стрм, у условима доброг обраста процеси ерозије су слабије изражени, осим извесних површина које се обрађују. Друга заступљеност је хумусно силикатним земљиштима (позната је и под називом планинска црница). Хумусно силикатна земљишта са мање заступљеним скелетним одломцима припадају групи апсолутно шумских земљишта, јер се на њему једино може гајити шума, пошто садржи прилично скелета, који се лако односи (спира) приликом јачих падавина. Пораст траве на пропланцима доста је спречен скелетним материјалом разбацаним по површини, а шуме махом борове доста су проређене и деградиране. На генезу земљишта посебно утичу рељеф и геолошка подлога.

Подручје општине Прибој се одликује различитим типовима земљишта. Доминантну улогу на овом подручју имају скелетна земљишта – литосоли. Везују се за активне и умртвљене шпаре долине Лима и притока. Сиромашна су хранљивим материјама и немају привредни значај. По ободу Лима и притока заступљена су колувијална земљишта. Колувијум спада у дубока земљишта са мало хумуса, и користи се за производњу поврћа. Ту су још и хумусно-карбонатна земљишта на којима расту церове и букове шуме. Ранкери су земљишта која заузимају 20% територије Општине. На њима се налазе шуме, ливаде и пашњаци.

Клима: Општину Прибој карактерише изразит климатски геодиверзитет. На релативно малом простору се смењују жупска, умерено континентална и субалпска клима. Овако изразит климатски диверзитет је последица велике рашчлањености рељефа и регионалних ветрова. Средња летња температура је 18,9 °C, средња зимска температура је 6 °C. Средња годишња температура у Прибоју је 9,3 °C, а на висоравнима око 7,6 °C. Негативне средње месечне температуре у долини Лима су регистроване само у јануару (– 0,3 °C) и фебруару (– 0,7 °C).

У условима субалпске и умерено континенталне климе средње месечне негативне температуре се одражавају на дуго задржавање снега. То је релативно повољно за развој зимског туризма, нарочито на пределима изнад 1200 m надморске висине. Ниске температуре и појаве мразева негативно се одражавају на пољопривредну производњу, па су донедавно били искључени сви облици гајења раног поврћа. Сејало се и садило крајем априла (у долини и на присојним странама), а почетком маја на висоравнима.

Територија општине Прибој је богата падавинама. Тако је у Прибоју средња годишња количина падавина је 752 mm. На површинама и узвишењима се може очекивати да просечна годишња количина падавина буде 850 mm, односно око 900 mm. Сезонски распоред падавина је неуједначен. Најмања количина падавина је у зимском периоду (од 140 mm до 150 mm), а највећа лети (од 200 mm до 260 mm). У вегетационом периоду падне у долинама (Прибој) око 400 mm кише, а на површинама око 480 mm.

Општину Прибој и поред релативно велике количине падавина, карактерише интензивна инсолација и висок степен осунчаности, што такође погодује развоју летњег туризма. Број сунчаних дана је 60, број облачних дана је 145.

Хидрографија: Територију општине пресецају долине река Лим, Увац и њихове притоке. Долина Лима се пружа правцем југ–север. Долина Увца је паралелна са Полимљем. Део ове долине који припада општини Прибој је веома узак, стрмих страна и нема скоро никакву комуникацијску улогу. Рељеф општине Прибој се одликује великом рашчлањеношћу. То поспешује ерозију земљишта, појаву клизишта и одрона. Највише је рашчлањен рељеф долине Увца, где је мала густина насељености и привредна искоришћеност терена.

Главни водени ток североисточне Црне Горе и југозападне Србије је река Лим са својим притокама. Река Увац је највећа десна притока Лима. Вода реке Лим спада у I или II категорију, а воде Увца су у I категорији. Највећи део воде Лима и Увца је алогеног порекла и на територији општине Прибој нема ниједна њихова већа притока. Са друге стране, карстни терени се одликују недостатком воде за пиће, наводњавањем и технолошким потребама, а на серпентинама су веома слаби извори, који не могу обезбедити квалитетно водоснабдевање. Притоке Лима на овом простору претежно имају бујични карактер. Осим Увца, мање десне притоке Лима су: Кратовска река, поток Мијаиловац, поток Јармовац и Годушки поток. Лева притока Лима је Поблаћница са Љутином (Љутина настаје од Баботине и Сутјеске). Поплаве у долини Лима и Увца су знатно умањене изградњом Хидроелектране „Потпећ“ на Лиму и акумулацијом хидроелектрана на Увцу. Од тада је водостај ових река технички регулисан па се не може говорити о правим поплавама ових река. Међутим, притоке још имају природни ритам плављења.

У земљи испод Прибојске Бање и њене шире околине, лежи велика природна акумулација чисте хладне воде (Муртеничко језеро). Такође, испод те акумулације, на преко 900 km² лежи језеро топле воде, температуре око 60 °C. Термални центар је смештен на самом изворишту бањског потока "јаза", који снагом преко 43 l/s избија из мале пећине, а температура воде на извору је око 38 °C. Једна од првих анализа је вршена 1878. године у Бечу и од тада се убраја у врхунске светске термалне изворе. Вода је без мириса и укуса-акватотерма, а по хемијском саставу слабо радиоактивна, индиферентна хомеотерма земно-алкалног типа.

Према доступним подацима, наше подручје са аспекта водоснабдевања не поседује довољне количине воде потребне за интензивни узгој пољопривредне културе, па је овом питању у будућности потребно посветити пуну пажњу.

Шумски потенцијали: Шуме су важан саставни део географске средине. Оне утичу на кондензацију водене паре, количину падавина и испаравање, ублажавају топлотне разлике

ваздуха, јачину ветра, делују на равномерније површинско отицање и спречавају убрзану ерозију тла. Територија општине Прибој је релативно богата шумама које су неравномерно распоређене. У саставу шума 2/3 чине листопадне а 1/3 чине четинарске шуме. Гледано од нижих ка вишим зонама, у саставу листопадних шума доминирају крупна граница или сладун, цер, китњак. Мезофилније врсте су граб, буква и јавор. Од четинарских врста доминирају црни бор, бели бор, јела и смрча.

У Општини има 36.039,3 ha шумског земљишта, од чега је у државном власништву 20.188,3 ha. Запремина у државним шумама је : 3.020.903 m³, од чега је 63,4% четинара и 36,3% лишћара. Најзаступљеније врсте дрвета по површини у државним шумама су: буква 43,9%, црни бор 14,2%, смрча 12,7%, храст китњак 12,2% и јела 8,3%.

Стање и трендови у руралном подручју

1.3 Демографске карактеристике и трендови

Према подацима пописа становништва из 2002. године, општина Прибој је бројила 30.377 становника. Према последњем попису из 2011. године број становника се смањивао на 27.133 (јако изражена депопулација становништва између два пописа - 10,7 %). Број домаћинстава износи 9.257. Пољопривредно становништво чини 45 % од броја укупног становништва. У последња четири пописна циклуса присутан је стални пад броја становника посебно када је у питању становништво у руралним срединама. Густина насељености у општини Прибој је 49 становника/км². Густина насељености опада у свим сеоским насељима изузев приградским, а варијације међу њима условљене су природно – географским, демографским и економским чиниоцима.

Старосну структуру у општини Прибој карактерише значајно повећање удела популације преко 60 година. 17.24% становника општине Прибој старије је од 65 година, док је свега 13,08 % становника млађе од 15 година. Просечна старост становника општине Прибој је 44,2 године, а према методологији РЗС општина Прибој спада у ред општина са дубоким демографском старошћу. Индекс старења, изражен као однос броја старог (60 и више година) и младог (0-19 година) становништва је 154,3.

Образовна структура становништва може се сагледати кроз два основна показатеља садржана у писмености и школској спреми. Према попису из 2011 године, за становништво старо 15 и више година, од укупног броја становника без школске спреме и непотпуно основно образовање има 12,22 % становника, основно образовање има 22,17 % становника, средње образовање има 54,3 % становника, док више и високо образовање има 10,84 % становника. Поређењем података ранијих пописа евидентно је да се број неписмених лица смањивао и да највећи удео чини становништво са средњим образовањем.

1.4. Диверзификација руралне економије

Индустријализација у другој половини прошлог века, је довела до великих миграција становништва из села у град, а такође и у друге градове, што је директно утицало на број становника који се баве пољопривредном производњом. Свему овоме је допринело и гашење земљорадничких задруга као главних носилаца пољопривредне производње.

Приходи сеоских домаћинстава у великој мери потичу из радног односа и учешћа пензија. Сеоско подручје има велики проблем за незапосленост, где мањи удео заузимају мушкарци, док се жене и млади суочавају са великим ризицима од искључености са тржишта рада.

На територији општине Прибој према Попису пољопривреде из 2012. године има укупно 3600 пољопривредних газдинстава, а регистровано је укупно 2906 пољопривредних газдинстава. Смањење становништва у већини села и погоршање старосне структуре резултира стагнацијом и падом пољопривредне производње. Гране пољопривреде које доминирају и којима се бави највећи број пољопривредних газдинстава су воћарство, сточарство и повртарство. Када је реч о пољопривредном земљишту оно се пре свега огледа у уситњености поседа што, заједно са самим рељефом, поскупљује пољопривредну производњу и доводи у питање њену конкурентност на тржишту. Осим тога рељеф као и застарела механизација доста доприносе отежаној, неадекватној и неправилној обради пољопривредног земљишта

што се директно одражава на принос, што такође негативно утиче на конкурентност на тржишту. Због свега наведеног мерама овог програма настоји се да се ови проблеми ублаже и да се расположиви пољопривредни ресурси на територији наше општине што боље искористе. За све ово била би неопходна обнова путева, електричних водова, канализације и остале инфраструктуре која је потребна за нормално функционисање пољопривредне производње, која представља један од основних предуслова квалитетног пословног окружења.

Општина Прибој има све природне услове за развој туризма: рељеф, клима, термоминералне изворе и културно-историјско наслеђе. Постоје бројне локације на којима се налазе историјски споменици, а посебну туристичку вредност има Прибојска Бања која је погодна за здравствени, рекреативни туризам и спортске припреме. Поред тога на територији општине Прибој незагађена природна средина омогућује повољне услове за развој еко-туризма, спортско-рекреативног, културног и верског туризма. Изразито брдско-планински рељеф, чист ваздух, нетакнута природа одличан су потенцијал за развој сеоског туризма, као и за производњу здраве хране.

И поред свега наведеног, рурални туризам је слабо развијен и представља сектор на коме би требало озбиљно радити у будућности јер има велике потенцијале.

Најзначајније локалне манифестације су: Међународни лимски биатлон и Илиндански дани на Прибојској Бањи, међународни Сајам меда, пчелињих производа и опреме.

1.5 Рурална инфраструктура

Општина Прибој на својој територији нема саобраћајница у категорији магистралних и аутопутева, тако да регионални путеви чине путеве највишег реда. Неразвијеност путне инфраструктуре представља велики проблем за општину Прибој. Један од највећих проблема је што 2/3 територије општине нема директну путну везу са остатком општине, већ је у употреби путни правац који једним делом пролази кроз територију Босне и Херцеговине, односно Републике Српске (тзв. “енклава”).

Регионални путеви су дуги 71 km. Подлога је асфалт, густине 12,8 km/100 km². Локалних путева има у дужини од 65,2 km, са подлогом макадам/асфалт, густине 11,8 km/100 km². На подручју општине Прибој дужина некатегорисаних путева (подлога земљана/макадам) износи 500 km, што даје густину од 90,4 km/km².

Најважнији систем за снабдевање водом општине Прибој је Централни водоводни систем (ЦВС) Прибоја, из кога се снабдева 3560 домаћинстава. Он снабдева град Прибој и више приградских насеља (Прибојска Бања, Звиздића насеље, Пољице, Мраморје и Увац). Остала насеља у брдско планинском подручју се снабдевају из малих сеоских водовода, тамо где је то могуће због гушће конфигурације насеља, или из малих групних система. Један део становништва се снабдева из властитих извора (бунари, каптирани извори малог капацитета). На подручју општине Прибој организовани систем јавне канализације има само делимично општински центар. У сеоским насељима употребљене воде се изливају у примитивно изграђене упијајуће септичке јаме, блиске потоке, јаруге и земљиште. Пречишћавање комуналних отпадних вода нема ни једно насеље. У постојећем стању начин прикупљања и испуштања комуналних и индустријских вода не испуњава прописане услове и критеријуме. Проценат покривености насеља канализационом мрежом је незадовољавајући. 5142 домаћинства на градском и приградском подручју су прикључена на канализациону мрежу. Количина отпадних вода износи 1.059.000 м³, а систем њиховог пречишћавања не постоји.

На подручју Општине Прибој налази се ХЕ Потпећ која је укључена у електро енергетски систем Републике Србије. Потпећко језеро је акумулација из које ова ХЕ користи воду.

Општина Прибој је задовољавајуће покривена мрежом фиксне телефоније, а у току је дигитализација мреже и унапређење квалитета доступности сигнала. Мобилна телефонија не покрива све пределе општине, што је условљено често неповољним рељефом. Као и код мобилне телефоније слично је и код распростирања ТВ сигнала на територији општине. На подручју општине Прибој раде 4 поште а телефонских претплатника има 7324.

У општини има 7 објеката предшколских установа, 14 основних школа и 2 средње школе. На једног лекара има 394 становника, а 1701 су корисници услуга социјалне заштите.

Показатељи развоја пољопривреде

1.6. Пољопривредно земљиште

Према подацима Пописа пољопривреде из 2012. године укупна површина расположивог земљишта на територији општине Прибој износи 39313 ха, од тога 11656 ха је коришћено пољопривредно земљиште, односно 29,65 % укупне површине расположивог земљишта. Некоришћено земљиште обухвата 1122 ха, шумско земљиште 26024 ха, односно 66,19 % од укупно расположивог земљишта, док на остало земљиште отпада 512 ха.

Од укупне површине коришћеног пољопривредног земљишта од 11656 ха, на окућнице отпада 67 ха, оранице и баште 1148 ха, ливаде и пашњаци 8975 ха, воћњаке 1463 ха, винограде 1 ха, и остало 2 ха. Од укупне површине под ораницама и баштама од 1148 ха, под житима је 250 ха, под махунаркама је 149 ха, под кромпиром је 283 ха, под индустријским биљем 4 ха, под поврћем и јагодом 172 ха, а под крмним биљем 264 ха.

Од укупне површине под житима од 1752 ха, под пшеницом и крупником је 82 ха, под ражи је 5 ха, под јечмом 96 ха, под овсом је 107 ха, под кукурузом за зрно је 2092 ха и под осталим житима за зрно је 102 ха.

Од укупне површине под махунаркама од 149 ха, под грашком је 4 ха, под пасуљем 136 ха, а под осталим махунаркама 9 ха.

Од укупне површине под крмним биљем од 264 ха, под мешавином трава је 38 ха, под детелином 168 ха, под луцерком је 53 ха, под осталим биљем које се жање зелено 1 ха, под сточном репом 4 ха и под осталим коренастим и зељастим крмним биљем 1 ха.

Просечна величина коришћеног пољопривредног земљишта по газдинству је 4 ха. Комасација није обављана.

Укупна површина наводњавањем земљишта је 431 ха, пре свега оранице и баште 276 ха и воћњаци 143 ха површине које се наводњавају, те 11 ха ливада и пашњака. Од укупне површине под житима и кукурузом за силажу од 58 ха наводњава се 23,1 %. Од укупне површине под поврћем, бостаном и јагодама од 70 ха, наводњава се 41,3 %, а од укупне површине под осталим усевима на ораницама и баштама од 149 ха наводњава се 21,2 %.

Према начину наводњавања површински се наводњава 49,3%, орошавањем 32,3 % и системом кап по кап 18,3 %.

Главни извор воде за наводњавање су 37,5 % подземне воде на газдинству, 27,5 % површинске воде на газдинству, 14,9 % површинске воде ван газдинства и 11,9 % вода из водовода и 8 % остали извори наводњавања.

Површина пољопривредног земљишта у јавној својини на територији општине Прибој је 187 ха, а нема земљишта у јавној својини које се даје у закуп.

1.7 Вишегодишњи засади

Воћарску производњу на територији општине Прибој карактерише уситњеност парцела и недовољна технологија производње што доприноси томе, да и упркос повољним природним условима за развој воћарства, приноси воћа су нестабилни. Из ових наведених разлога као и због варијација на тржишту на територији општине нема великих комерцијалних засада.

Укупна површина под воћњацима је 1463 ха, од тога на површини од 507 ха су плантажни, а на површини од 956 ха су екстензивни засади. Овај податак указује на то да су и даље у великом проценту заступљени екстензивни и изнурени засади у којима су претежно заступљене ниско продуктивне аутохтоне сорте, пре свега када је у питању шљива, док подизање нових засада није присутно у довољној мери.

Према попису пољопривреде 2012. године на територији општине Прибој под воћњацима се налази површина од 1463 ха, од тога је 188 ха засада под јабуком, 81 ха засада под крушком, 1 ха засада под кајсијом, 11 ха под вишњом, 901 ха под шљивом, 34 ха под орасима, 10 ха под лешником, 194 ха под малином, 1 ха под купиним и 8 ха под осталим бобичастим воћем. У последњим годинама приметан је раст засада под малином. Економски најзначајнији производ пољопривреде Прибој је малина која се узгаја на 357 ха (према подацима Управе за аграрна плаћања за 2016. годину) и њеним гајењем се бави највећи део сеоског становништва. На територији наше општине ради пет хладњача које се баве откупом и складиштењем малине без прерађивачких капацитета. Када су у питању воћњаци највећа површина се налази под

шљивом (901 ха), од тога највећи део чине стари засади у којима су претежно заступљене нископродуктивне аутохтоне сорте.

1.8 Сточни фонд

Према Попису пољопривреде из 2012. године на територији општине Прибој сточни фонд чине: говеда 3101, од тога крава 2089, свиње 1731, од тога 21 крмача, овце 12964, од тога 9807 оваца за приплод, козе 1048. Стоку на испаша чине: говеда 308, оваца 2745 и 167 коза. Коња има 127, кокоши 16149, 93 ћурке, 17 патака, 8 гусака, остале живине 123 комада, а кошница пчела 2545.

На територији општине Прибој преовлађује екстензивно сточарство са малим бројем грла.

1.9 Механизација, опрема и објекти

Стање пољопривредне механизације на територији општине Прибој исподпросечно је у односу на стање на територији целе Републике Србије, механизација је застарела, а просечна старост је око 30 година.

Према попису пољопривреде из 2012. године на територији наше општине има: једноосовинских трактора укупно 612, од тога 516 старијих од 10 година, двоосовинских трактора укупно има 352 од тога је 341 старији од 10 година, и свега 2 комбајна која су старија од 10 година.

Прикључних машина има укупно 1470 и то: 290 плугова, 3 тањираче, 79 дрљача, 270 ротофреза, 1 растурач минералног ђубрива, 6 сејалица, 30 прскалица, 288 приколица и 503 косилице.

Од објеката за смештај стоке на пољопривредним газдинствима има: Објекти за смештај говеда - 1887, Објекти за смештај свиња – 836, Објекти за смештај кокошака носиља – 1156, Објекти за смештај остале стоке – 709.

Од објеката за смештај пољопривредних производа на газдинствима има: кошева за кукуруз 16, амбара 245, силоса 2.

Сушаре и објекти за силажу на газдинству: сушаре 362, објеката за силажу нема.

Од објеката за смештај пољопривредних машина и опреме и хладњача на пољопривредном газдинству има : 290 објеката за смештај пољопривредних машина и опреме и 5 хладњача.

Стакленици и пластеници на газдинству: 1 стакленика капацитета 152 м² и 569 пластеника капацитета 52291 м².

1.10 Радна снага

Према броју чланова и стално запослених на газдинству укупно има 3600 газдинстава, од тога 2395 газдинстава са 1-2 члана, 1022 газдинстава са 3-4 члана, 154 газдинства са 5-6 чланова и 29 газдинстава са 7 и више лица.

Чланови газдинства и стално запослени на газдинству према полу и правном статусу газдинства: Чланова газдинства и стално запослених на газдинству укупно има 8653, од којих 4008 жена и 4645 мушкараца; на породичном газдинству је запослено укупно 8565, од којих 3949 жена, а 4616 мушкараца. На газдинству правног лица укупно има 88 запослених, од којих 59 жена и 29 мушкараца.

Чланови газдинства и стално запослени на породичном газдинству према полу: Укупно има 3541 носилац газдинства. Од њих су на 662 носиоци жене, а на 2879 носиоци су мушкарци. Чланова породице и рођака који су обављали пољопривредну активност на газдинству има 5024 од тога 3287 жена и 1737 мушкараца. Стално запослених на газдинству нема.

Годишње радне јединице ангажоване радне снаге на пољопривреди: Годишње радне јединице ангажоване радне снаге на пољопривреди има 3298 од тога носилаца газдинстава 1539, од којих 246 су жене. Чланова породице и рођака који су обављали пољопривредну активност на газдинству има свега 1664, од којих 1170 жена. Стално запослених на газдинству има 30, од којих су 13 жене. Што се тиче сезонске радне снаге и радне снаге под уговором има 64 радника.

Чланови газдинства и стално запослени на газдинству према интервалима годишње радне јединице: Годишњих радних јединица има 3233, које оствари 8653 лица.

Управници (менаџери) на газдинствима: Укупно има 3600 управника, од тога 617 жена и 2983 мушкарца.

Што се тиче нивоа обучености, 1910 има само пољопривредно искуство стечено праксом, 15 има курсеве из области пољопривреде, 18 има пољопривредну средњу школу, 1476 има другу средњу школу, 30 има пољопривредну вишу школу или факултет, док другу вишу школу или факултет има 151. Оних који су похађали курсеве о пољопривреди у 2012. године је 105.

Газдинства према другим профитабилним активностима у вези са газдинством: Укупно их има 567, од тога прерадом меса се бави 76, прерадом млека 395, прерадом воћа и поврћа 139, прерадом других пољопривредних производа 4, обрадом дрвета се бави 32, активности у шумарству има 8, у туризму 2, народној радиности 1.

1.11 Структура пољопривредних газдинстава

На територији општине Прибој укупно има 3600 пољопривредних газдинстава, од тога 2906 су регистрована пољопривредна газдинства. Учешће газдинстава у укупном броју домаћинстава на подручју општине Прибој је 38,89 %. Површина коришћеног пољопривредног земљишта на територији општине Прибој износи 11656 ха.

Просечна величина регистрованих пољопривредних газдинстава је 4,1 ха. Број регистрованих пољопривредних газдинстава величине: до 5 ха је 2126 или 73,16 %; од 5 до 20 ха је 754 или 25,94 %, од 20 до 100 је 25 или 0,86 % и преко 100 ха 1 газдинство.

Према величини коришћеног пољопривредног земљишта од 3600 газдинства без земљишта је 6 газдинстава, мање од 1 ха је 979 газдинстава, између 1 и 2 ха је 933 газдинства, од 2 -5 ха је 1214 и од 5-10 ха је 376 газдинстава.

Број условних грла газдинства је 5083 грла на 2027 газдинстава, од тога мање од 4 УГ има 3324 газдинстава, од 5-9 УГ 240, 10-14 УГ 24, од 15-19 УГ 4, а од 20-49 УГ 7 газдинстава.

1.12 Производња пољопривредних производа

Пољопривредна производња на подручју општине Прибој је екстензивна и претежно се ради за своје потребе. На основу показатеља у сточарској и биљној производњи исказаних у приносу по хектару или броју грла стоке види се да је некадашња индустријска оријентација општине Прибој оставила траг у селу. Општина Прибој у наредном периоду ће спроводити програме развоја пољопривреде у сарадњи са Министрством пољопривреде у повећању, побољшању и осавремењавању пољопривредне производње на просторима прибојског краја. Услови су веома добри за сточарство, говедарство и овчарство, узгој малине и других врста воћа. Повећањем приноса у ратарским и воћарским културама и поправком расног састава стоке може се очекивати економска корист. Треба напоменути да су механизација и опрема у пољопривредној производњи битан предуслов за интензивнију пољопривредну производњу. Уситњеност парцела такође утиче на принос култура и агротехничке мере које би се примењивале.

Принос кукуруза	2,2 т/ха
Пшеница	2,1 т/ха
Малина	10 т/ха
Компир	8 т/ха
Млеко	2500 лит/грлу
Говеда	2-2500 грла
Овце	12000

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника:

На подручју општине Прибој нема пријављене пољопривредне задруге а удружења пољопривредника која се тичу самих пољопривредника су удружење малинара „Виламет плус“, удружење одгајивача оваца „Овчар“ која постоје али активност је занемарљива и удружење жена са села „Сачувајмо село“ и удружење пчелара Прибоја која су врло активна.

1.14 Трансфер знања и информација

Подручје општине Прибој територијално припада Пољопривредној саветодавној стручној служби Ужице са којом сваке године настоји да унапреди сарадњу. ПССС Ужице у оквиру

својих редовних активности повремено организује семинаре/тренинге/обуке. Међутим, обзиром да стручњаци ПССС покривају целу територију Златиборског округа, запажа се недостатак већег присуства стручњака на самим газдинствима. Према нашим искуствима далеко већи ефекат имају огледна поља и демонстрационе фарме у односу на класичне семинаре, предавања и радионице. Овакав вид обуке требало би у будућности да доминира у односу на досадашњу праксу, јер пољопривредници у принципу прихватају само оне ствари које дају очигледне резултате.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Регреси	100.1	2 400 000	1 600	100 %	8 000	
2.							
	УКУПНО		2 400 000				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Кредитна подршка	100.2	1 500 000		100 %	180 000	
2.							
	УКУПНО		1 500 000				

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	6 100 000	50 %	125 000	
2.						
	УКУПНО		6 100 000			

Табела 4. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	10 000 000
Планирана средства за директна плаћања	2 400 000
Планирана средства за кредитну подршку	1 500 000
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	6 100 000
Планирана средства за посебне подстицаје	-
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	-
Пренете обавезе	-

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике

Циљна група овог програма су регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Прибој, њихови носиоци и чланови пољопривредног газдинства, чланови регистрованих удружења усмерених на пољопривредне делатности, незапослени са евиденције Националне службе за запошљавање, маргинализоване групе, првенствено жене и млади у руралним подручјима.

Општина Прибој овим програмом, односно дефинисаним мерама допринеће модернизацији производње и повећању продуктивности газдинстава кроз унапређење расног састава стоке, унапређење механизованости производње, унапређење воћарства, већи степен сигурности од последица елементарних непогода, смањењу производних трошкова, повећању квалитета производа. У складу са природним потенцијалима, географским положајем и климатским условима, еколошки здравом средином, као и ресурсима за развој, пре свега сточарства и воћарства и потребама самих произвођача настојимо да финансијском подршком кроз расположива буџетска средства за ову намену омогућимо стварање повољнијих услова за развој пољопривреде.

У Стратегији одрживог развоја општине Прибој 2012-2017. године, пољопривреда и мере наведене у Програму, препознати су као један од основних стратешких праваца развоја наше општине. Циљ наведених мера је подизање продуктивности и ефикасности пољопривредне производње, а тиме и квалитета живота корисницима мера.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

Информисање потенцијалних корисника о мерама које су дефинисане Програмом вршиће се путем:

- локалних штампаних медија
- локалне ТВ и радио станице
- организовања трибина, радионица ...
- путем штампаних обавештења која ће бити истакнута на огласним таблама Општине
- путем сајта општине Прибој на коме ће бити објављене информације које се односе на Програм спровођења мера пољопривредне политике и политике руралног развоја у 2016. години

Мониторинг и евалуација

Општинска управа Прибој ће вршити праћење реализације програма, остварених резултата и ефективности спроведених мера. Одељење за привреду (стручни сарадник за пољопривреду) ће проценити у којој мери су одређене мере испуниле очекивани ефекат, односно колико су спроведене мере допринеле побољшању квалитета пољопривредне производње и

мотивацији становништва за бављење пољопривредом. На основу анализе биће направљен предлог за корекцију мера за наредну годину.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење

Сточарску производњу на подручју општине карактеришу честе осцилације, смањивање и стагнација. Ова производња је у директној вези са ратарском производњом тј. са могућношћу да се обезбеди кабаста сточна храна. Број грла појединих сточарских врста често осцилира, пре свега због различитих тржишних услова. Од прерадних капацитета, на подручју општине, постоји млекара које може да преради око 3000 литара млека дневно, док капацитета за месне прерађевине нема. На унапређењу и развоју сточног фонда општина Прибој је већ реализовала поделу 250 приплодних јуница сименталске расе увезених из Немачке. Међутим, у циљу даљег унапређења расног састава предвиђена је мера регресирања вештачког осемењавања грла семеном квалитетних бикова. Ова мера би требало да допринесе повећању продуктивности грла у наредном периоду, а самим тим и повећању прихода пољопривредних газдинстава.

У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Сл. гласник РС 10/13 И 142/14) АП и ЈЛС могу да утврђују мере које се односе на регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014-2024. Општина Прибој нема донету Стратегију руралног развоја, а у Стратегији локалног одрживог развоја ова мера се помиње кроз програм: Стимулисање интензивне пољопривредне производње – пројекат: подстицање узгоја говеда високог генетског материјала. Недовољан број квалитетних приплодних бикова одражава се директно на развој сточарства.

2.1.2 Циљеви мере

Општи циљеви: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама.

Специфични циљеви за сектор: Побољшање расног састава говеда; Контролисана репродукција говеда; Повећање конкурентности сточарске производње.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Није примењиво из разлога што Националног програма за рурални развој Републике Србије није још увек усвојен.

2.1.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници су физичка лица регистрована у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју, као и пољопривредна удружења.

2.1.5. Економска одрживост

У оквиру Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Прибој, код мере директних плаћања подстицаји за пољопривредна газдинства су мале вредности, па корисници нису у обавези да доставе бизнис план.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике

Корисник мора бити са територије општине Прибој, регистрован у Националном регистру пољопривредних газдинстава, и мора бити у активном статусу за 2017. годину.

На дан подношења захтева корисник нема неизмирених јавних дажбина према евиденцији локалне пореске администрације општине Прибој.

Корисник за инвестицију за коју подноси захтев не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима.

Само услуге реализоване у току календарске 2017. године могу се сматрати прихватљивим за регресирање.

2.1.7. Специфични критеријуми

За свако грло се у току календарске године може остварити само једна субвенција. Максимални износ који газдинство може добити за ову меру је 8000 РСД.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродукциони материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
	Не постоји селекција корисника; мера се спроводи до утрошка предвиђених средстава редом пристизања захтева		

2.1.10 Интензитет помоћи

Износ регреса за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) је 1600 динара по приплодном грлу у периоду 01.01.2017 до 31.12.2017. односно 100% од економске вредности вештачког осемењавања. Планирано је да по једном кориснику максимални износ регресирања буде 8000 динара.

2.1.11 Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање).
2	Број нових грла која су резултат мере

2.1.12 Административна процедура

Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. Локална самоуправа ће сваке године састављати годишњи Програм, као и индикативни буџет сваке мере и расписивати Јавне позиве (Конкурсе) за подношење захтева, време отварања поступка и рокове за подношење захтева.

Локална самоуправа ће објавити позиве за подношење захтева и спровести широку кампању информисања.

Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе, у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева.

Захтеви ће се подносити од стране корисника на обрасцима у складу са условима и потребном документацијом који ће бити дефинисани Јавним позивом или Конкурсом. Детаљне административне провере се спровode пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је

потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Провере су документоване на детаљним формуларима чек листи.

Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Након обраде формулара захтева од стране органа локалне самоуправе, средства ће бити одобрена корисницима који испуњавају услове. Подносиоци захтева за подстицаје одн. мере у оквиру Програма су у обавези да доставе своје захтеве (образац се може преузети у писарници Општине Прибој) заједно са другим Конкурсом траженим документима органу локалне самоуправе (1. Извод из Регистра пољопривредних газдинстава (подаци о пољопривредном газдинству – фотокопија) или евентуално потврда о активном статусу у Регистру пољопривредних газдинстава (фотокопија) из текуће године, евентуално из претходне године у случају да је захтев поднет пре истека рока за обнову регистрације пољопривредног газдинства у текућој години: 2. Доказ о власништву над грлом које се вештачки осемењава (фотокопија обе стране пасоша говеда или извод из Централног регистра говеда – подаци о животињи); 3. рачун за извршену услугу вештачког осемењавања – фотокопија Картона (потврде) за вештачко осемењавање не старији од 120 дана; 4. фотокопија картице са називом банке и бројем рачуна регистрованог пољопривредног газдинства).

Исплату из буџета по донетим решењима врши Одељење за финансије и буџет Општинске управе Прибој на текуће рачуне корисника. О признавању наведеног права у првом степену решава Општинска управа Прибој. Против првостепеног решења може се поднети жалба Општинском већу Општине Прибој. Поступак за остваривање овог права води се по одредбама Закона о општем управном поступку.

2.2. Назив и шифра мере: 100.2 Кредитна подршка

2.2.1. Образложење

Ова мера је предвиђена као подршка пољопривредним произвођачима, који имају регистровано пољопривредно газдинство у активном статусу, предузетницима и правним лицима која су уписана у Централни регистар пољопривредних газдинстава која ће им омогућити олакшани приступ доласка до обртних финансијских средства у текућој години.

Ова мера подразумева одобравање субвенције на краткорочни динарски кредит који ће бити одобрен током 2017. године, са роком враћања најкасније до 15.12.2017. године. Износ суфинансирања се утврђује у висини од 100 % износа камате на пољопривредни кредит одобрен кориснику од стране пословне банке.

Право на кредитну подршку под условима утврђеним овим Програмом може остварити физичко лице - носилац породичног пољопривредног газдинства у активном статусу као и предузетници и правна лица уписана у централни регистар пољопривредних газдинстава.

Право на кредитну подршку се остварује уколико се кредитна средства користе за набавку :

1. нове механизације, опреме и репроматеријала у воћарској производњи :

- a. свих врста минералног ђубрива,
- b. свих врста средства за заштиту биља,
- c. опрема за наводњавање воћњака,
- d. све прикључне машине и опрема за обраду и заштиту воћњака,
- e. садни материјал у воћарству,
- f. стубови и жица за наслон,
- g. противградна мрежа са стубовима и свим додатним компонентама (анкети, жице, сајле, затезачи, плакете, куке, прстенови, жабице, капе, гумице),
- h. фолије и други материјали за сенчење, малч фолије ...

2. нове механизације, опреме и репроматеријала у сточарској производњи :

- a. музилице,

- b. лактофризи
- c. опрема за припрему сточне хране,
- d. опрема и механизација за манипулацију стајњаком и осоком,
- e. сточна храна,
- f. опрема за пчеларство
- g. ројева пчела
- h. рибље млађи за тов
- i. квалитетних приплодних јуница и квалитетних приплодних крава старости до 5 година
- j. телади и јунади за тов телесне масе до 300 кг
- k. квалитетних приплодних грла у овчарству и козарству

Животиње набављене из кредитних средстава не могу да се отуђе за време отплате кредита.

3. нове механизације, опреме и репроматеријала у ратарској производњи

- a. машине за обраду земљишта
- b. сејалице
- c. прскалице за прихрану и заштиту биљака од болести, штеточина и корова
- d. сушаре за индустријско, зачинско и лековито биље

2.2.2 Циљеви мере

Општи циљ мере је пружање доприноса развоју воћарске, ратарске и сточарске производње у општини Прибој.

Специфични циљ мере је олакшавање приступа финансијским средствима за физичка лица, носиоце регистрованих пољопривредних газдинства која се налазе у активном статусу, као и за предузетнике и правна лица уписана у Централни регистар пољопривредних газдинстава.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Национални програм за пољопривреду Републике Србије није усвојен.

2.2.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници мере су индивидуални пољопривредни произвођачи, носиоци регистрованог пољопривредног газдинства које се налази у активном статусу и имају пребивалиште на територији општине Прибој, предузетници и правна лица уписана у Централни регистар пољопривредних газдинстава.

2.2.5 Економска одрживост

У оквиру ове мере није потребно достављати доказе у смислу економске одрживости улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.2.6 Општи критеријуми за кориснике

Физичко лице, носилац регистрованог пољопривредног газдинства, предузетници и правна лица морају да испуњавају следеће опште критеријуме:

- да су уписани у Регистар пољопривредних газдинстава, као носиоци регистрованог пољопривредног газдинства и да се налазе у активном статусу,
- да имају пребивалиште на територији општине Прибој,
- да су документа о набављеним добрима издата од 01.01.2017. године и да су оригинална или оверене копије,
- да на дан подношења захтева нема евидентираних а неизмирених јавних дажбина према евиденцији локалне пореске администрације општине Прибој,
- да се инвестиција односи на унапређење воћарске, ратарске или сточарске производње.

2.2.7. Специфични критеријуми

Не постоје специфични критеријуми.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1	Суфинансирање камата за пољопривредне кредите

2.2.9. Критеријуми селекције

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
	Нису предвиђени критеријуми селекције. Подршка ће се одобравати по редоследу подношења захтева, за оне подносиоце који испуне опште критеријуме, до утрошка средстава предвиђених програмом.		

2.2.10. Интензитет помоћи

Интензитет помоћи је фиксан и износи 100 % од вредности камате на одобрени краткорочни пољопривредни кредит, који има рок враћања до 31.12.2017. године.

Износ краткорочног кредита за који се субвенционише камата не може бити већи од 1 500 000 динара по регистрованом домаћинству. Износ камате која се субвенционише не може бити већи од 180 000 динара.

2.2.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1	Број газдинстава која су унапредила воћарску производњу
2	Број газдинстава која су унапредила сточарску производњу
3	Број газдинстава која су унапредила ратарску производњу

2.2.12. Административна процедура

Скупштина општине Прибој донеће Одлуку о субвенционисању камате на одobreне краткорочне пољопривредне кредите, у Одлуци биће наведени услови и рокови за подношење захтева.

Рок за подношење захтева ће бити до 15.12. 2017, године, односно до утрошка средстава предвиђених за субвенционисање камате.

Субвенција припадајуће камате врши се директно носиоцима пољопривредних газдинстава, а по враћању краткорочног кредита који је углавном намењен за пролећну сетву (репроматеријал) и друге намене које утичу на унапређење пољопривредне производње на газдинству.

Корисник кредита подноси захтев на прописаном Обрасцу уз који прилаже следећу документацију:

- Потврду о активном статусу пољопривредног газдинства,
- Копију наменског рачуна за пољопривреду,
- Потврду издату од пословне банке о висини кредита, датуму враћања кредита и укупној камати на одобрен пољопривредни кредит и бројем кредита.

Одобравање субвенције на кредите ће се вршити по систему првопристиглих захтева (неће бити рангирања) до утрошка средстава предвиђених за ову намену.

Пристигле захтеве административно-технички прегледаће општинска пољопривредна служба, па ако испуњавају услове проследиће их одељењу за буџет и финансије на даље плаћање корисницима кредита.

Мера ће се спроводити на следећи начин:

- Потенцијални корисници подстицаја подносе захтев за пољопривредни кредит у банци у складу са овим програмом и пословном политиком банке,
- Пословна банка разматра захтеве за краткорочне кредите и они који испуњавају услове одобрава.
- Скупштина општине Прибој доноси Одлуку о субвенционисању 100 % од укупног износа камате и ближе прописује услове за одобравање подстицаја.
- Корисник подстицаја је дужан да утроши средства у складу са одобреном наменом,
- Корисници краткорочног пољопривредног кредита по враћању истог, а најкасније до 15.12.2017. године, подносе Захтеве за подстицај.

Захтев прегледа пољопривредна служба и ако је комплетан и испуњава горе наведене услове прослеђује одсеку за буџет и финансије на плаћање, а све по редоследу подношења захтева и до утрошка планираних средстава за ову меру.

2.3. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.3.1. Образложење

Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије највећи део буџетских средстава је управо намењен расту конкурентности.

Мера инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења средстава и процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости.

Преглед по секторима:

Сектор: Млеко - Сектором доминирају мали произвођачи, одрживе и делимично одрживе фарме, док општи проблем представља низак ниво производње по крави, што доводи до непрофитабилног пословања произвођача. 76% породичних газдинстава држи 1-2 музне краве, а 23 % 3-9 грла, што резултира ниским нивоом производње. Просечна млечност грла креће се испод 3.000 литара млека по лактацији, што је далеко испод генетских потенцијала висококвалитетних грла сименталске расе и домаћег шареног говечета у типу сименталца, које су доминантне расе на овом подручју. Такође, велики проблем представља начин складиштења и правилна дистрибуција течног и чврстог стајњака.

Мера је чврсто утемељена у Стратегији одрживог развоја општине Прибој за период 2012.-2017. године, јер директно доприноси остварењу општих и посебних циљева који су дефинисани у Стратегији:

Стратешки циљ 1.3: Повећани приходи пољопривредних газдинстава за 50% до 2017. године.

Програм 1.3.1: Стимулисање интензивне пољопривредне производње

Пројекат 1.3.1.2: Подстицање узгоја стоке високог генетског материјала

Побољшање расног састава и начина складиштења и хлађења млека, као и развој производа са додатом вредношћу су начини на који се може побољшати конкурентност и квалитет производа.

Сектор: Месо - Сектор говедарства карактерише одсуство великих товних фарми и велики број релативно малих мешовитих фарми које производе млеко и месо. Прерадом меса бави се 76 пољопривредних газдинстава. Просечан број грла говеда по газдинству је 2, укупан број свиња 1731 и углавном се узгајају за сопствене потребе. Овчарством се бави око трећине укупног броја газдинстава.

Постојеће стање у сектору указује на пад сточарске производње. Сектором доминира велики број газдинстава са ниским интензитетом производње чији је циљ унапређење и побољшање квалитета сточарских производа, специјализација у производњи меса са фокусом на гајење пре свега говеда и оваца, као и побољшање продуктивности и конзистентности у производњи.

Фарме које производе месо нису специјализоване, не користе правилно пашњаке и квалитет коришћене сточне хране није задовољавајући. Такође, неодговарајућа је технологија исхране, као и услови смештаја животиња. Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку овом сектору како би се задовољили национални прописи и како би се приближили стандардима ЕУ у области добробити животиња и животне средине.

Сектор: Воће, грожђе и поврће - Воћарска производња је углавном екстензивна и заснована на 1.463 ха, док плантажних воћњака има далеко мање, 507 ха. Кључни проблеми овог сектора су уситњеност поседа и неповољни агроеколошки услови за интензивну воћарску производњу. Воћарством се бави 3004 домаћинства, углавном за сопствене потребе, уз мање тржишне вишкове шљиве, јабуке и другог воћа.

Малина је једина воћарска култура која доминира, гаји се на приближно 300 ха, са просечним приносом од 10 т/ха.

Поврће се гаји на свега 172 ха. У производњи поврћа нема интензивне производње и већих тржишних вишкова.

Ограничавајући природни услови, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене у ланцу доводе до ниског нивоа профита, а самим тим и до немогућности инвестирања у нове капацитете. Низак степен образовања и стручне оспособљености ствара потешкоће када је реч о правилној употреби савремене опреме и коришћењу инпута, сортирању, паковању и складиштењу, примени савремених метода за наводњавање, што резултира проблемом у ланцу прераде воћа и поврћа обзиром да фабрике не добијају довољне количине високо квалитетних производа.

Сектор: Остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа) - Техничка опремљеност газдинстава, односно механизација која се користи у ратарству је застарела, посебно у области заштите животне средине. Према попису пољопривреде из 2012. године, производњом житарица се бави 727 газдинстава. У структури засејаних површина доминирају кукуруз (117 ха) и пшеница (82 ха). Крмно биље је засејано на 264 ха. Често су приноси гајених култура испод републичког просека, што због ограничавајућих природних фактора, што због неадекватних агротехничких мера. Један од лимитирајућих фактора повећања ратарске производње јесте и недостатак адекватних складишних капацитета.

У складу са горе наведеним проблемима, постоји потреба да се мерама из овог сектора утиче на повећање приноса и побољшање агро-технологије, као и модернизацију складишних капацитета ратарских газдинстава.

2.3.2. Циљеви мере

Општи циљеви:

1. Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава;
2. Повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње;
3. Унапређење техничко-технолошке опремљености;
4. Одрживо управљања ресурсима и заштите животне средине;
5. Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта;
6. Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама.

Специфични циљеви по секторима:

Сектор: Млеко

- Повећање броја грла висококвалитетних раса говеда, оваца, коза и сл.;
- Унапређење расног састава грла;
- Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем циљаних инвестиција на малим и средњим газдинствима;
- Повећање квалитета млека, нарочито у микробиолошком погледу (смањење броја бактерија и соматских ћелија), усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта;
- Достижање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине;
- Унапређење производне инфраструктура и опреме.

Сектор: Месо

- Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце и крмаче/прасад);
- Унапређење квалитета говеђег меса (систем крава-теле), оваца, коза и прасади у складу са националним ветеринским стандардима;
- Достижање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине;
- Побољшање квалитета и конзистентности производње кроз инвестиције у опрему и објекте.

Сектор: Воће, грожђе и поврће

- Повећање површина под интензивним засадима;
- Повећање наводњаваних површина системом кап по кап;
- Повећање броја произвођача који се баве органском и и/или интегралном производњом воћа и поврћа, као и производа са заштићеним географским пореклом.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Национални програм за рурални развојније усвојен.

2.3.4. Крајњи корисници:

Крајњи корисници су активна:

- регистрована пољопривредна газдинства – физичка лица (укључујући предузетнике);
- правна лица, регистрована у Националном регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју;
- пољопривредна удружења;
- пољопривредне задруге.

2.3.5. Економска одрживост

Подносилац захтева нема обавезу подношења бизнис плана, с обзиром да пољопривредна газдинства конкуришу за релативно мала средства. Подносилац захтева не сме да отуђи предмет инвестиције за коју је остварио подстицаје у року од пет година од дана исплате подстицаја, и има обавезу да у том периоду предмет наменски користи.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике

Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима;

- Корисник има право да се пријави само за једну меру предвиђену програмом;
- Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе;
- У случају када корисник није власник газдинства или земљишта где се инвестиција врши, треба да се достави уговор о закупу. Уговор између заинтересованих страна треба да покрије период од најмање пет година;

- Корисник не сме да отуђи предмет инвестиције за коју је остварио подстицаје у року од пет година од дана исплате подстицаја и да се у том периоду предмет наменски користи;
- Само инвестиције реализоване након потписивања уговора могу се сматрати прихватљивим за надокнаду трошкова.

2.3.7. Специфични критеријуми

Нема специфичних критеријума.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1.	Набавка квалитетних приплодних јуница млечних раса или сименталског говечета
101.1.4.	Изградња објеката за складиштење / чување млека
101.1.7.	Механизација/опрема за манипулацију, одлагање и апликацију стајњака
101.1.8.	Набавка опреме за мужу или затворених система за мужу у слободном и везаном систему држања
101.1.9.	Набавка преносне опреме за мужу
101.1.10.	Набавка опреме за хлађење и складиштење млека
101.2.1.	Набавка квалитетних говеда, оваца, коза и свиња товних раса
101.2.4.	Набавка опреме и механизације за припрему, руковање и дистрибуцију концентроване и кабасте сточне хране на газдинству (сено, силажа, сенажа, итд), електричне ограде и термо – појилице
101.3.1.	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоном) и матичних засада воћака, хмелја и винове лозе, као и постављање противградних мрежа, објеката и набавка опреме и средстава за тестирање, клонску селекцију, сертификацију, конзервацију и мултипликацију садног материјала
101.3.3.	Набавка механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање/одводњавање за воћарску и виноградарску производњу, производњу садног материјала и повртарску производњу (укључујући и производњу расада и цвећарство) на отвореном пољу; набавка механизације за воћарско-виноградарску производњу (набавка прецизних машина за сетву, машина за расађивање расада, висококвалитетних прскалица или атомизера за заштиту од болести, корова и штеточина; набавка система са микропрскалицама за заштиту воћњака, винограда и расадника од измрзавања; набавка противградних мрежа и пратеће опреме; набавка система кап по кап; набавка пластичних фолија, агротекстила и прскалица за наводњавање)
101.4.4.	Набавка машина за обраду земљишта
101.4.5.	Набавка сејалица
101.4.6.	Набавка прскалица за прихрану и заштиту биљака од болести, штеточина и корова
101.4.9.	Изградња сушара за индустријско, зачинско и лековито биље
101.5.1.	Набавка нових пчелињих друштава
101.5.2.	Набавка опреме за пчеларство

2.3.9. Критеријуми селекције

Редни	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
-------	--------------------------	-------	--------

број			
	За ову меру нису предвиђени посебни критеријуми за избор корисника; планирано је да Конкурс буде отворен до утрошка средстава опредељених овим Програмом.		

2.3.10. Интензитет помоћи

Вредност подстицаја износи 50% од вредности набављених добара без ПДВ-а; минимални износ за исплату је 10 000 динара, а максимални 125 000 динара по кориснику.

2.3.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Укупан број подржаних пројеката
2.	Број нових грла која су резултат мере
3.	Број субвенционисаних садница појединих врста и сорти воћа
4.	Број и врста набављене опреме

2.3.12. Административна процедура

Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. Локална самоуправа ће сваке године састављати годишњи Програм, као и индикативни буџет сваке мере и расписивати Јавне позиве (Конкурсе) за подношење захтева, време отварања поступка и рокове за подношење захтева.

Локална самоуправа ће објавити позиве за подношење захтева и спровести широку кампању информисања.

Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе, у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева.

Захтеви ће се подносити од стране корисника на обрасцима у складу са условима и потребном документацијом који ће бити дефинисани Јавним позивом или Конкурсом. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Провере су документоване на детаљним формуларима чек листи.

Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Након обраде формулара захтева од стране органа локалне самоуправе, средства ће бити одобрена корисницима који испуњавају услове.

Подносиоци захтева за подстицаје одн. мере у оквиру Програма су у обавези да доставе своје захтеве заједно са другим Конкурсом траженим документима органу локалне самоуправе.

Исплату из буџета корисницима врши Одељење за финансије и буџет Општинске управе Прибој на текуће рачуне корисника. О признавању наведеног права у првом степену решава Општинска управа Прибој. Против првостепеног решења може се поднети жалба Општинском већу Општине Прибој. Поступак за остваривање овог права води се по одредбама Закона о општем управном поступку.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела : Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
------------------	---------------------------------	------------------------------

ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина		рзс*
Регион	Шумадија и Западна Србија	рзс*
Област	Златиборска	рзс*
Град или општина	Прибој	рзс*
Површина	553	рзс*
Број насеља	33	рзс*
Број катастарских општина	24	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	32	
Демографски показатељи		
Број становника	27133	рзс**
Број домаћинстава	9257	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	49	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	- 10,7	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	- 13,8	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	13,08	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	17,24	рзс**
Просечна старост	44,23	рзс*
Индекс старења	154,3	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	12,22	рзс*
Основно образовање (%)	22,17	рзс*
Средње образовање (%)	54,3	рзс*
Више и високо образовање (%)	10,84	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	45,01	процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брдско-планински	интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Скелетна земљишта - литосоли, колувијум, хумусно-карбонатна, ранкери	интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	субалпска, жупска и умерено-континентална	интерни
Просечна количина падавина (mm)	850	интерни
Средња годишња температура (°C)	9,3	интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Окосница хидрографске мреже у Прибоју је река Лим. Главна притока	интерни

	Лима је Увац, а остале су: Кратовска река и Поблаћница, те потоци: Мијаиловац, Јармовац и Годушки. На реци Лим је Потпећко језеро које служи за потребе ХЕ "Потпећ".	
Површина под шумом (ha)	36059,11	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	65,21	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	34,89	рзс*
Посечена дрвна маса (m ³)	38808	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	3600	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	2906	Управа за трезор ⁽¹⁷⁾
- породична пољопривредна газдинства (%)	98	
- правна лица и предузетници (%)	2	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	11656	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	21,08	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало (ha, %)	11653	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало (ha, %)	690	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	4	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	0	интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	0	интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	1064	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)		интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	431	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП (ha)	187	интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	0	интерни
- физичка лица (%)		интерни
- правна лица (%)		
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	- Говеда 3.101 - Свиње 1.731 - Овце 12.964 - Козе 1.048 - Живина 26.390 - Кошнице пчела 2.545	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	Трактори једноосов.	рзс***

	612 - Трактори двоосов. 352 - Комбајни 2 - Прикључне машине 1.47	
Пољопривредни објекти (број)	- 1.887 за говеда - 836 за свиње - 1.156 за кокошке носиље - 709 за осталу стоку - 16 кошева за кукуруз - 245 амбара - 2 силоса	рзс***
Хладњаче, сушаре, стакленици и пластеници (број)	- 4 хладњаче - 362 сушаре - 1 стакленик - 569 пластеника	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	- Мин. ђубрива 700 ha (1.539 ПГ) - Чврсти стајњак 1.392 ha (2.773 ПГ) - Течни стајњак и осока 8 ha (7 ПГ) - Средства за заштиту биља 481 ha (1.267 ПГ)	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	8477	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	/	рзс***
Годишње радне јединице (број)	3298	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	4	интерни
Производња пољопривредних производа (количина):		
- биљна производња (t)	- пшеница и крупник 82 - раж 5 - јечам 20 - овас 9 - кукуруз 117 - ост. жита 18 - махунарке 149	рзс***

	- инд. биље 4 - поврће 172 - крмно биље 264	
- сточарска производња (t, lit, ком.)	/	интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева (km)	130,9	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	4/7324	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	5209	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	5142	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м³)	1059	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м³)	0	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	- 1 ХЕ - 3 мини ХЕ	интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	- 7 ПУ - 14 ОШ - 2 СШ	рзс*
Број становника на једног лекара	394	рзс*
Број корисника социјалне заштите	1701	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	1485	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности (број)	567	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	4.046 укупно (3.071 домаћи/975 страни); 4,1 дом./5,1 стр.	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	не	интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	50	ПССС

РЗС*Публикација „Општине и региони у Републици Србији”, Републички завод за статистику, www.stat.gov.rs

РЗС**Попис становништва 2011. године - Републички завод за статистику, www.stat.gov.rs

РЗС***Попис пољопривреде 2012. године (Књига пописа 1 и Књига пописа 2), Републички завод за статистику, www.stat.gov.rs

Стручна обрада:
Зоран Новаковић, дипл.инг.ае
Стручни сарадник за
пољопривреду и водопривреду

М.П.

**ОПШТИНСКА УПРАВА
ПРИБОЈ**

26.01.2017. Прибој

Образложење

Правни основ за усвајање Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Прибој за 2017. годину садржан је у члану 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“ бр. 10/13), који утврђује да органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје територије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Органи из става 1. овог члана не могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике које се односе на директна плаћања, осим за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње, регресе за трошкове складиштења у јавним складиштима, регресе за репродуктивни материјал и то само за вештачко осемењавање и за кредитну подршку, суфинансирање камата за пољопривредне кредите, репроматеријала, куповине пољопривредне механизације, машина у сточарству, воћарству и повртарству, куповину стоке, ветеринарских трошкова.

Општина Прибој својим буџетом определила је 10.000.000,00 динара за пољопривреду. Предлогом Програма за 2017. годину средства су распоређена на следећи начин, и то на три мере:

- директна плаћања, регрес за вештачко осемењавање крва,
износ подстицаја по кориснику 100% односно 1.600,00 динара;
максимални износ по кориснику 8.000,00 дин.
опредељено.....2.400.000,00 дин
- кредитна подршка, максималан износ камате по кориснику 180.000,00 дин,
Општина покрива трошкове камате;
опредељено.....1.500.000,00 дин
- рурални развој, набавка опреме, механизације, сточни фонд и др.
поврат 50% од вредности плаћених добара без ПДВ-а;
максимални износ по кориснику 125.000,00 дин.
опредељено.....6.100.000,00 дин

Укупно: 10.000.000,00 дин

Општина Прибој на овај начин планирани Буџет правилније и брже распоређује крајњим корисницима, пољопривредницима.

Опредељена средства се исплаћују до наведених износа за сваку меру. Подносиоци захтева треба да испуне следеће услове:

- да су уписани у Регистар пољопривредних газдинстава, као носиоци комерцијалног регистрованог пољопривредног газдинства и да се налазе у активном статусу,
- да имају пребивалиште на територији општине Прибој,
- да на дан подношења захтева нема евидентираних, а неизмирених јавних дажбина према евиденцији локалне и републичке пореске администрације,
- да се инвестиција односи на унапређење воћарске, ратарске или сточарске производње.
- Доставе потребну документацију која се тражи уз захтев.

Обрађивач:

Зоран Новаковић, дипл.инг.ае

**ОПШТИНСКА УПРАВА
ПРИБОЈ**